

PL ISSN 0023-5903

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik LXXXVIII

Nr 2

WARSZAWA 1981

<http://rcin.org.pl>

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK LXXXVIII
1981

2

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1981

KOMITET REDAKCYJNY

Ludwik Bazyłow, Aleksander Gieysztor, Tadeusz Jędruszczyk (redaktor), Irena Koberdowa, Witold Kula, Czesław Madajczyk, Marian Małowist, Jerzy Maternicki, Jerzy Michalski (zastępca redaktora), Edward Potkowski (sekretarz), Emmanuel Rostworowski, Franciszek Ryszka, Henryk Samsonowicz, Monika Senkowska-Gluck, Andrzej Skrzypek (sekretarz), Witold Stankiewicz, Jacek Staszewski, Jerzy Topolski, Marian Wojciechowski.

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, 31-02-61

Państwowe Wydawnictwo Naukowe — Warszawa, Miodowa 10

Nakład 3210+140 egz. Ark. wyd. 28,50. Ark. druk. 20. Papier druk. sat. kl. V, 71 g. 70×100 Oddano do składania 5 II 1981 r. Podpisano do druku 19 V 1981 r. Druk ukończono w sierpniu 1981 r. Zam. nr 179/82. L-12. Cena zł 30,—

Drukarnia Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu

PRZEGLĄD ZACHODNI, 1980 NR 2

J. FISZER, W 30 rocznicę podpisania Układu Zgorzeleckiego. — A. CZUBIŃSKI, Znaczenie Układu Zgorzeleckiego z 6 lipca 1950 r. dla kształtowania stosunków politycznych w Europie. — J. KRASUSKI, Struktura polityczna Wspólnoty Francuskiej, 1958 - 1970. — Z. MAZUR, Zbigniewa Brzezińskiego koncepcja stosunków Wschód-Zachód. — H. RIDDER, Uwagi na temat zadań i „samookreślenia” Towarzystwa Niemiecko-Polskiego RFN na początku lat osiemdziesiątych. — J. SOBCZAK, Watykan a sprawy polskie w czasie II wojny światowej w świetle dokumentów ówczesnej Ambasady RP przy Stolicy Apostolskiej. — PRZEGLĄDY I KOMENTARZE. — OCENY I OMÓWIENIA.

PRZEGLĄD ZACHODNI, 1980 nr 1

J. BARCZ, Podstawowe elementy pozycji prawnej (Rechtsposition) rządu federalnego SPD/FDP w RFN w związku z tzw. polityką wschodnią. — Z. PUŚLECKI, Protekcjonizm trzech centrów światowej gospodarki kapitalistycznej: USA, Europy zachodniej, Japonii. — I. ROMISZEWSKA, Nierównomierny rozwój gospodarczy państw członkowskich EWG jako problem integracyjny. — P. KALKA, Przemiany w zachodnioniemieckiej polityce interwencjonizmu w zakresie B+R w okresie rządów „małej koalicji”. — B. PĒRLAK, Problem zjednoczenia Niemiec w świadomości społeczeństwa RFN. — A. WOLFF-POWĘSKA, „Oświecony” konserwatyzm w Republice Federalnej Niemiec. — W. CHOJNACKI, Nadzór policyjny niemiecki nad polską prasą i działalnością narodową w Westfalii i Nadrenii w latach 1861-1924. — J. SOBCZAK, Niemcy wobec prymasa Polski Augusta Hlonda w okresie II wojny światowej. — PRZEGLĄDY I KOMENTARZE. — OCENY I OMÓWIENIA.

INFORMATIONES. BIULETYN PAPIESKIEGO INSTYTUTU STUDIÓW KOŚCIELNYCH, 1980, nr 2.

H. FOKCIŃSKI — T. ZDZIECH, Biblioteca Apostolica Vaticana. Rys historyczny, zasoby Biblioteki i ich podziały, omówienie serii, w których Instytut prowadził poszukiwania. — A. KARŁOWSKA-KAMZOWA, Święty Stanisław czy św. Aureliusz? Problem identyfikacji malowidła ściennego w dolnym kościele św. Franciszka w Asyżu. — G. PLATANIA, Instrukcje dworu polskiego w związku z konklawe po śmierci papieża Klemensa XIV (1774). — H. FOKCINSKI, Udział kardynała protektora w nadawaniu wyższych godności kościelnych w Kurii rzymskiej w XVI w. Kilka uwag na marginesie książki H. D. Wojtyski: Papieństwo-Polska 1548 - 1563. — H. ŁUKASIEWICZ-BIANCIARDI, Unione Internazionali degli Istituti di Archeologia, Storia e Storia dell'Arte in Roma. — T. S., Stulecie l'École Française de Rome 1875 - 1975. — RECENZJE I SPRAWOZDANIA. — Riassunto.

KWARTALNIK HISTORII KULTURY MATERIALNEJ.
XXVIII, 1980, nr 3.

Symposium poświęcone problemowi sieci miejskiej na ziemiach polskich w XIII - XVII wieku. — K. MODZELEWSKI, Organizacja grodowa u progu epoki lokacji. — H. SAMSONOWICZ, Tendencje rozwoju sieci miejskiej w Polsce późnośredniowiecznej. — M. MŁYNARSKA-KALETYNOWA, Rozwój sieci miejskiej na Śląsku na przełomie XII/XIII i XIII w. — J. WYROZUMSKI, Rozwój sieci miejskiej w Małopolsce w średniowieczu i u progu czasów nowożytnych. — F. KIRYK, Lokacje miejskie nieudane, translacje miast i miasta zanikłe w Małopolsce do połowy XVII wieku. — J. WIESIOŁOWSKI, Sieć miejska w Wielkopolsce w XII - XVI wieku. Przestrzeń i społeczeństwo. — M. BISKUP, Rozwój sieci miast pruskich do drugiej połowy XVII w. — S. ALEXANDROWICZ, Powstanie sieci miejskiej Podlasia na tle wczesnych procesów urbanizacyjnych w Wielkim Księstwie Litewskim. — Dyskusja.

KWARTALNIK HISTORII KULTURY MATERIALNEJ,
r. XXVIII, 1980, nr 4

Od Redakcji. — T. DZIEKONSKI, Działalność naukowa i organizacyjna profesora Jana Pazdura. — J. TOPOLSKI, Jana Rutkowskiego koncepcja historii kultury materialnej. — A. KECKOWA, Zaopatrzenie Mazowsza w sól od XII do początku XVI w. — M. DEMBIŃSKA, Pożywienie dziecka w polskich źródłach historycznych. — J. JAROS, Kadra techniczna w Zagłębiu Dąbrowskim w XIX i w początkach XX w. — J. JASIUK, Chlubna karta ochrony zabytków techniki w Polsce. — D. MOLENDĄ, Opisy odwadniarek w kopalniach olkuskich w XV-XVII w. — RECENZJE. — SPRAWOZDANIA I ZAPISKI. — KRONIKA NAUKOWA. — LISTY DO REDAKCJI.

BIULETYN BIBLIOTEKI JAGIELLOŃSKIEJ, r. XXX,
1980, n r1/2

M. KOWALCZYK, Pomniejsze średniowieczne teksty „de peste” z kręgu Uniwersytetu Krakowskiego. — H. BARYCZ, Z krakowskiego Parnasu w początkach XVI w. — A. LEWICKA-KAMIŃSKA, Stanisław, introligator krakowski z I. połowy XVI w. — J. PIROŻYŃSKI, Nieznane rozmówki polsko-niemieckie z I. połowy XVI w. w zbiorach Herzog August Bibliothek w Wolfenbüttel. — M. PLEZIA, Dwie notatki o rękopisach. — Z. MARKIEWICZ, Korespondencja Marii z Rzewuskich Potockiej z Balzakiem i Lamennais. — M. STOLZMAN, Księgozbiory wileńskie w okresie międzypowstaniowym (1831-1863). — W. BERBELICKI, Z dziejów współpracy uniwersyteckiej Krakowa z Jeną. — J. LECHOWSKA, Zagraniczna wymiana wydawnictw w Bibliotece Jagiellońskiej. — J. KOZIŃSKI, Większe zbiory dziewiętnastowiecznych fotografii znajdujące się na terenie Krakowa oraz ocena ich przydatności dla badań naukowych. — M. KOCÓJOWA, M. STOLZMAN, Studia bibliotekoznawcze w Uniwersytecie Jagiellońskim w latach 1974/75 - 1977/78. — KRONIKA.

СОДЕРЖАНИЕ

Герард Лябуда — К 75-летию издания <i>Исторических очерков (Szkicew Historycznych)</i> Тадеуша Войцеловского	323
Яцек Банашкевич — Черная и белая легенда Болеслава Смелого	353
Тадеуш Лялик — Королевская часовня и публичные богослужения семьи Казимежа Ягеллончика	391
Юзеф Вольски — Генезис сепаратистских движений в Иране в 3 веке до нашей эры	417

ОБЗОРЫ — ПОЛЕМИКИ — ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Барбара Трелинньска — Семнологические аспекты польских эпитафических надписей	431
Тадеуш Лепковски — Устная история и „народная история”	441
Моника Сенковска-Глюк — Пятилетний (1975 - 1979) период французской историографии наполеоновской эпохи	445

РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТЬИ

Антони Гонсноровски — Люди средневековья в <i>Польском биографическом словаре (Polskim Słowniku Biograficznym)</i>	453
Казимеж Ясньски — Старейшие краковские ежегодники (летописи)	461
Збыслав Войтковяк — Непризнанный труд летописца — поэта	475
Адриенн Коерменди — Формирование светской средневековой интеллигенции в Венгрии	489
Хроника	569

TABLE DES MATIÈRES

Gerard Labuda — Le 75-ème anniversaire de la parution des <i>Esquisses historiques (Szkice Historyczne)</i> de T. Wojciechowski	323
Jacek Banaszekiewicz — La légende blanche et noire de Boleslas le Vaillant	353
Tadeusz Lalik — La chapelle royale et les pratiques religieuses publiques de la famille de Casimir le Jagellon	391
Józef Wolski — La genèse des mouvements séparatistes en Iran au III ^e s. avant n.e.	417

REVUES — POLEMIQUES — PROPOSITIONS

Barbara Trelńska — Aspects sémiologiques de l'écriture épigraphique polonaise	431
Tadeusz Lepkowski — L'histoire orale et „l'histoire populaire”	441
Monika Senkowska-Gluck — L'historiographie française de l'heure napoléonienne au cours des années 1975-1979	445

CRITIQUES ET COMPTES RENDUS

Antoni Gąsiorowski — Les hommes du Moyen Age dans le <i>Dictionnaire Biographique Polonais</i>	453
Kazimierz Jasiński — Les plus anciennes de Cracovie	461
Zbysław Wojtkowiak — Une oeuvre méconnue d'un chroniqueur-poète	475
Adrienne Körmeny — La formation de l'intelligentsia laïque en Hongrie durant le Moyen Age	489
Chronique	569

SPIS TREŚCI

Gerard Labuda — W 75 rocznicę ukazania się <i>Szkiców historycznych</i> Tadeusza Wojciechowskiego	323
Jacek Banaszekiewicz — Czarna i biała legenda Bolesława Śmiałego	353
Tadeusz Lalik — Kaplica królewska i publiczne praktyki religijne rodziny Kazimierza Jagiellończyka	391
Józef Wolski — Geneza ruchów separatystycznych w Iranie w III w. p.n.e.	417

PRZEGLĄDY — POLEMIKI — PROPOZYCJE

Barbara Trelińska — Semiologiczne aspekty polskiego pisma epigraficznego	431
Tadeusz Łepkowski — Historia ustna i „historia ludowa”	441
Monika Senkowska-Gluck — Historiografia francuska doby napoleońskiej w pięcioleciu 1975-1979	445

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Antoni Gąsiorowski — Ludzie średniowiecza w <i>Polskim Słowniku Biograficznym</i>	453
Kazimierz Jasiński — Najdawniejsze roczniki krakowskie	461
Zbysław Wojtkowiak — Zapoznane dzieło kronikarz-poety	475
Adrienne Kőrmendy — Kształtowanie się inteligencji świeckiej na Węgrzech w wiekach średnich	489

*

Transformation et conflicts au IV ^e siècle ap. J.-C. — Tadeusz Kotula	497
J. Krzyżaniakowa, Kancelaria królewska Władysława Jagiełły — Marcelli Kosman	499
Simon Proxenus a Sudetis, Commentarii de itinere Francogallico — Stanisław Grzybowski	500
Lustracja województw wielkopolskich i kujawskich 1659-1665, cz. I — województwa poznańskie i kaliskie — Alina Czapiuk	501
M. Tyrowicz, Prasa Galicji i Rzeczypospolitej Krakowskiej 1772-1850 — Tadeusz Mencil	503
G. Castellan, Une cité provençale dans la Révolution — Jerzy Topolski	506
W. Lipoński — Polska a Brytania 1801-1830 — Witold Molik	507
A. Wolff, Berliner Revolutions-Chronik. Darstellung der Berliner Bewegungen im Jahre 1848 — Adam Galos	512
H. Thümmel, Sozialistengesetz. § 28 Ausweisungen und Ausgewiesene 1878-1890 — Tadeusz Cieślák	513

J. Purchla, Jak powstał nowoczesny Kraków — Maria Nietyksza, Witold Pruss	515
F. Adanir, Die makedonische Frage — Krystyna Szelałowska	519
J. A. Wytrwał, Behold! the Polish Americans — Krzysztof Groniowski	523
Z. Tomczonek, Ruch ludowy na Białostoczczyźnie 1918-1939 — Jan Sałkowski	526
A. Drzycimski, Polacy w Wolnym Mieście Gdańsku (1920-1933). Polityka Senatu gdańskiego wobec ludności polskiej — Henryk Stępnia	528
S. Ajzner, Związek Związków Zawodowych 1931-1939 — Ludwik Hass	534
J. B. Duroselle, La Décadence 1932-1939 — Anna M. Cienciała	538
L. Pastusiak, Roosevelt a sprawa polska 1939-1944 — Marian M. Drozdowski	542
W. v. Oven, Finale furioso. Mit Goebbels bis zum Ende — Marek Sokółowski	545
Slovensko. Dejiny. Red. Ján Tibenský — Ewa Piotrowska-Orlof	552
T. K. Derry, A history of Scandinavia. Norway, Sweden, Denmark, Finland and Iceland — Bernard Piotrowski	555
Lietuvos TSR valstybės ir teisės istorija — Henryk Wisner	557
W. D. Smith, The German Colonial Empire — Marek Czaplinski	559
P. Wróbel, Our Way. Family, Parish and Neighborhood in a Polish-American Community — Krzysztof Groniowski	563
Folia Historica Bohemica, t. I — Wojciech Iwańczak	565

KRONIKA

Rozdrobnienie feudalne w Polsce — Piotr Dymmel	569
Dyskusja nad <i>Chrześcijaństwem w Polsce</i> — Henryk Gapski	570
O problemach metodycznych genealogii średniowiecznej — Jacek Hertel	572
400-lecie Zamościa — Kazimierz Myśliński, Ryszard Szczygieł	574
Epoka napoleońska a Słowianie — Zofia Libiszowska	576
Walne Zgromadzenie Polskiego Towarzystwa Historycznego, Zielona Góra, 22 IX 1980 r. — Ewa Wasilewska	578
Dziesiąta rocznica śmierci Tadeusza Manteuffla — Edward Potkowski	581
Wielkopolska wobec powstania listopadowego — Krzysztof Makowski	583
Hierarchia ekonomiczna a hierarchia społeczna XII-XVIII w. — Jacek Wiesiołowski	584
XV Międzynarodowy Kongres Nauk Historycznych w Bukareszcie — Stanisław Bylina	586
Komunikat PTH	592

IN MEMORIAM

Aleksandra Dmitrijewna Lublińska (14 V 1902-22 I 1980) — Aleksander Gieysztor	595
---	-----

LISTY DO REDAKCJI

Na marginesie artykułu o Radzie Naukowej dla Zagadnień Ziemi Odzyskanych — Leopold Gluck	597
Uzupełnienie informacji o Instytucie Bałtyckim — Stanisław Potocki	598
Wyjaśnienie GKBZHWP — Józef Musioł	599

Cena zł 30,—

TYLKO PRENUMERATA ZAPEWNI REGULARNE OTRZYMYWANIE

KWARTALNIKA HISTORYCZNEGO

Warunki prenumeraty
Cena prenumeraty krajowej

rocznie zł 120.—

półrocznie zł 60.—

Prenumeratę na kraj przyjmują Oddziały RSW „Prasa-Książka-Ruch”, oraz urzędy pocztowe i doręczyciele w terminach:

- do 25 listopada na I półrocze roku następnego i na cały rok następny,
- do 10 czerwca na II półrocze roku bieżącego.

Jednostki gospodarki uspołecznionej, instytucje, organizacje i wszelkiego rodzaju zakłady pracy zamawiają prenumeratę w miejscowych Oddziałach RSW „Prasa-Książka-Ruch”, w miejscowościach zaś, w których nie ma Oddziałów RSW — w urzędach pocztowych.

Czytelnicy indywidualni opłacają prenumeratę wyłącznie w urzędach pocztowych i u doręczycieli.

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28 00-058 Warszawa, konto PKO nr 1531-71 — w terminach podanych dla prenumeraty krajowej.

Prenumerata ze zleceniem wysyłki za granicę jest droższa od prenumeraty krajowej o 50% dla zleceniodawców indywidualnych i o 100% dla zleceniodawców instytucji i zakładów pracy.

Bieżące i archiwalne numery można nabyć lub zamówić we Wzorcowni Wydawnictw Naukowych PAN-Ossolineum-PWN, Pałac Kultury i Nauki (wysoki parter) 00-901 Warszawa oraz w księgarniach naukowych „Domu Książki”.

Subscription orders for all the magazines published in Poland available through the local press distributors or directly through the

Foreign Trade Enterprise
ARS POLONA

00-068 Warszawa. Krakowskie Przedmieście 7. Poland.

Our bankers:
BANK HANDLOWY WARSZAWA S. A.

Kwart. Hist. R. LXXXVIII, z. 2, 1981.

Indeks 36310